Ч. 108. Чернівцї, недїля дня 11. (24.) вересня 1905 р. Рочник XXI.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертае ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Черновцях.

ВАГА ХВИЛЇ.

(X) Здобутє одного парляментарного мандату тільки на один рік тай то в нинїшну добу, коли австрийский парлямент привілеїв терпить на хронїчне законодатне неробство, на консеквентне не узгляднюваню інтересів широких мас народних — булоб остаточно само по собі не надто важною подією в народнім житю в прирівнаню до здобутків на поли орґанїчної і культурної працї таки у внутрі народа, звершеної потребою глибоко відчутої самопомочи. Одначе обставини, серед яких відбуває ся теперішний вибір доповняючий із округа Чернївцї-Серет-Сторожинець, є того рода, що видвигнули сей факт до перворядного значіня в полїтичнім житю Буковини. Через те обосторонна борба о побіду в сїм бою дійшла до незвичайного напруженя, яке по боцї грошолупів переходить в дуже просте — sit venia verbo! — хамство і то в слові і дїлї.

Послїдна сесия соймова покінчила ся розбитєм вільнодумної більшости. Дїдичівска, реакцийна меньшість, як се признає тепер сам єї хитрий провідник, др. Волчиньский, не ставила (бо і не могла ставити) опору законодатній праци нової репрезентациї, тільки перейшла у вижидаюче становище, знаючи мабуть добре своїх, на той час „вільнодумних“, земляків, що вони на обібранім становищи довго не витривають, що в них швидше чи пізнїйше озве ся боярский атавізм — погонї за власною користию, за наживою для своїх більше і меньше близших, зовсїм після взору протекцийної господарки в гр. прав. консисториї, признаваної проступною самим таки Ончулом—тільки „во время оно“. Нагода лучила ся дуже швиденько при орґанїзациї краєвого банку. Подїї догочасні хиба надто звісні, щоб їх на ново повтаряти. „Вільнодумні“ грошолупи кинулись мов виголоднїлі хижаки на товсту добич банкових доходів, а з давна ситі бояри радо помогли їм в сїм дїлї, приймаючи навернених блудних синів із отвертими руками пиром із керваницї краєвого населеня. Розуміє ся, що проти сего мусїло підняти протест все, в кого було бодай дрібку почутя, що соймові репрезентанти не сьміють своїх мандатів надуживати на те, щоб обловлюватись краєвим грошем і то за постидну цїну виреченя давних думок, давної борби із боярством і попівством, перед якими стали тепер рачкувати пп. Ончул & Лупу прямо з обридливим приниженєм, а які довели буковиньского мужика до еміґрациї й жебрачої торби, а цїлий край над беріг фінансової руїни, не кажучи вже про довго незгійні рани отлуплюваня і коррумпованя мас народних.

Та пляни „фамілії“ ще не вичерпані банкововою ловлею; між нею є ще богато незаосмотрених. Требаб ще кревути директорияти для желїзниць краєвих, для лїсництва краєвого, для доріг краєвих і т. д., а родина буковиньских „Ґракхів“, розум. із противного бігуна, вже нинї десиґнувала своїх членів на всї ті посади. Поза всїлякими украєвленями дійшлоб ся остаточно до украєвленя цїлої фамілії грошолупів, а до довершеня цїлої операциї треба ще, аби голова роду, берненьский Месия евентуально добутим парляментарним мандатом так заступив с е б е у Відни, щоб засїсти знов у котрім небудь мінїстерстві. Мандат сей опорожнив ся як раз через резиґнацию п. Лупу, вимушену соймовою опозицию. І ось за сю товсту „спадщину“ розбиває ся Ончул, щоб добро не виходило із рук фамілії...

Далекосяглим плянам грошолупів заступили дорогу одні рускі посли, ратуючи враз із послами жидівскими і 2 нїмецкими честь доброго імени Буковини і основ полїтичної моралї. В виду сего і вся лють Лупія, Ончула et cons. звернула ся передовсїм проти Русинів. Вперед думали ввести розлад у наш таки табор, видвигаючи гурт буцїмто невдоволених ходом руської полїтики. Коли се покінчило ся фяском, тодї пущено вхід, при помочи скорумпованої преси нечувану, лишену всяких основ не то приличности, але й чести кампанію проти Русинів, а передовсїм проти їхних провідників, в якій трійця Ончул-Чопп-Відман (!!) добули собі неувядаємий вінець—осоружности! Поза тим берненьский Месия злїпив для власної асекурациї нову ретроґрадну коалїцию зложену із Румунів всяких відтінків, вірмено-польских дїдичів, христ. Нїмцїв, відступників кацапских і жидівских. Все те жадне згуби Русинів! Все хоче знищити „landesfremde jungruthenische Klique.“ Берненьский Месия хоче знищити десятки тисячів зорґанїзованого руского народу на Буковинї!! А гов! Vane sine viribus ira! І клїка бачить своє безсилє, тож з усїх сил чіпає ся поли Жидів, яких лякає антисемітизмом „Січий“, яких кількалїтна история не дала й о д н о г о факту на потверджене сеї клевети!

І як раз в виду сконсолїдованя всїх темних сил супроти Русинів набирає рішенє борби між А. Маликом а А. Ончулом свого значіня. Сей вибір покаже, чи Русини і на сїй точцї дадуть раду вражій навалї, та чи буковиньске населенє має вже тільки полїт. моралї, що не лишить безкарно зраду демократичних принципів поповнену грошолупами, й що не дасть себе водити за ніс полїтичним хамелеонам, а вимагати ме від своїх заступників серіозного і чесного понимания своїх обовязків.

Оттимто доложити-б нам всїх старань, щоб рішене сего бою випало дня 10. жовтня в користь нашого кандидата. То-ж не сьміє нїхто залишити нїякого заходу, щоб передовсїм випали добре правибори, я к і доси, за вчера і нинї вийшли для нас зовсїм успішно. Отже горі імієм сердца!

Подїї в Росиї.

Нї закінченє злощасної війни на далекім сходї, нї введенє Государственної Думи, яка вийшла на чисту карикатуру парляменту не ввели ладу в Росиї. Всюди один безконечний безлад, який прм. на Кавказї доходить до скаженої анархії. Роботи стanули, нїхто не певний свого житя. Татарва мордує людий по улицях серед білої днини. Від злочинів, яких допускають ся Татари прямо стинає ся кров у жилах. Мордують навіть дїти і жінки, а їхні трупи кидають собакам; вірменьских мужчин тручають живцем у огонь запалених хат. Бакиньский писар окружного суду, Намі Беґ, поров живим дїтям вірменьским животи і кидав їхні внутренности псам! Не диво, що в виду сего не хотїв брати на себе кавказкого ґенерал-ґубернаторства кн. Людвик Наполеон. Успокоєнєм Кавказу має занятись війско, якого 25

НАШ АЛЬБОМ.

Іван Діброва.

І. Не сьмій ся до мене, не моргай очима,
Не мов менї речий про вірну любов;
Та-ж я тебе знаю, розлюбиш, обдуриш,
Відтак менї скажеш слова тії знов:
„Та що-ж мій голубе, не твоя я пара,
Шукай-же ти иньшу до пари собі,
Я лиш жартувала, ти жартам повірив,
То й в дурнї пошив ся, не винна тобі!“
Тому ти не сьмій ся, не моргай очима,
Не рви мого серця на куснї дрібні —
Воно вже зранене і вже не полюбить—
А ми резійдім ся неначе чужі...
20. 5. 1904.

II. Зазирає тихий місяць
До моєї хатини,
Та шле спомини забуті
Від кралї дівчини.

Гей, витає місяченько
Спомином вкруг мене,
Та його тремтюче сьвітло
Студене, студене!

Гей, зазнав я того сьвітла,
Ґей, зазнав розмови —
Гей, зазнав я слів солодких,
Не зазнав любови!
10. 8. 1901.

III. Гей сховав я в серцю своїм
Тугу, смуток, лихо, горе,
Та пійшов я в сьвіт широкий,
Та пійшов я геть за море.

Гей, носив я смуток тихий,
Гей, носив його сьвітами,
Тай минали днї у смутку,
Плили лїта за лїтами!

Гей, минули красні лїта,
То в кайданах, то в неволи,
Не позбутись тебе смутку,
Вже нїколи, вже нїколи!
10. 8. 1905.

IV. Ой писав я дрібні листи,
Мережав квітками,
Ой писав я їх до тебе
Дрібними рядками.

Ой зросив я тї листи
Рясною сльозою,
Та впоїв лиш своє серце
Тяжкою журбою.

Чи за мало слїз я вилляв,
Чи лиха розмова?
Ой чому ж ти не напишеш
Нї слова, нї слова? —
1. 9. 1905.

V. По довгих хвилинах нїмої розпуки
Зійшов ся з тобою я знову,
По довгім мовчаню, нїмім отупінню,
Хотїв я почати розмову.

Хотїв невимовну тугу розказати,
Хотїв наболїле серце втворити,
Хотїв я любови всї хвилї згадати,
Всї тайни душевні розкрити.

Та глянув на тебе і серце завмерло,
Не міг я промовити й слова.
Лиш очі на тебе так любо глядїли,
То була тихенька вся моя розмова.

Тремтїли уста лиш дивлячись на тебе,
Заплакані очі укрили повіки,
Не сьмію, богине, нїчого казати,
Я-ж раб твого серця на віки!
1. 9. 1905.

VI. В альбом.

Як раз колись заглянеш в книжку тую,
У спомини прекрасних днів весни —
Згадай на мене в тую хвилю любко,
Та тихим, любим словечком спімни!

Спімни людину, брата серця твого,
Що в серцю своїм жар любви ховав,
І на жертвенник щастя, долї твоїй
Всю душу склав — бо він тебе кохав!
3/9 905.

VII. Приснив ся сон.

Чарівний сон менї приснив ся,
Надземний сьвіт райських чудес —
Чарівний сьпів любовних хвиль,
Чарівна музика небес.

Я був царем у тому раю,
Володарем усїх сердець —
Моє чоло квітчали цьвіти,
Й лавровий сяв на нїм вінець.

Я був царем любови, щастя.
Чарівних хвиль коханих мрій,
Я був царем хвилин прекрасних,
Герой осягнених надїй!

І гордо я ходив в триюмфах,
У лаврах бачучи себе —
Аж поки на нещастє люте
На горе — я не стрів тебе.

І цар казочний раю того,
Я силу вмить свою згубив,
І горду царську постать свою
Перед тобою я схилив —

І я просив: скажи дївчино
Одно лиш словечко менї:
„Кохаю“, а за слово теє
Все царство я віддам тобі! —

Мов грім в погідну тиху днину
Звенїло „Нї!“ менї відтак.
Пропало царство, щезли чари, —
Я знов відтручений жебрак!

— — — — — — — — —

Скажи менї голубко моя,
Чом не вертаєш чар весни? —
Чом хочеш в пекло повернути
І ті осталї ще лиш сни?!
5/9 905.

тисяч сими днями вимашеруе туди, виконуючи царский приказ.

Хвилї передконституційного житя запишуть ся хиба незатертими буквами в російскій історії. Царя враз із його окруженем прямо обхопила жорстока мстивість; не минає майже днини, щоб в котрім небудь місті з широкого царства тьми не сконав який мученик за волю у руках царевих катів. Ось кровава хроніка послїдних тижнїв: За бунт на корабли „Прут“, (який хотїв получитись з „Патьомкіном“, але за пізно), застрілено в Севастополи чотирьох моряків. Два присуди смерти виконано і між залогою „Ґоргія Победоносца“. Тут згадаємо, що поверх тисячу „непевних“ моряків переведено до піхоти і порозсилано по всїй Росиї. В Нижнім Новгородї страчено Нікіфорова за вбите оберста жандармериї, в Херзони страчено чотирох жовнярів за атентат на полковника, в Петербурзї робітника Васїлїєва за вбите шпіона, а Гершковича за зранене поліцианта, в Феодосиї страчено салдата Йосифа Мотедльобера із залоги „Патьомкіна“. В Польщи страчено Окшею, Каспшака, Хмельницкого, а перед двома днями Д. Кравзого в Лодзї. Крім сего є ще богато присудів смерти правосильних тільки ще не виконаних, а то в Севастополи, Варшаві і Ризї. В сїм послїднім місті удало ся одначе революціонерам, перервавши телефонїчні получення, вдертись до тюрми і визволити двох увязнених проводирів рев. руху. Підчас сего сьмілого вчинку погибло двох поліциянтів і один салдат, а кількох поліцийних урядників ранено.

Який хосен

мають рускі учителї і учительки та їх родини з Товариства „Взаїмна поміч галицких і буковиньских учителїв і учительок“.

(Конець).

4. Що до підмог, то вже сам статут говорить про них досить обширно в §§. 52.—58., а перший звичайнийний Загальний Збір членів товариства, що відбув ся 28. серпня 1905. р., установив на основі §. 18. с. статуту реґуляміп, в якім означив точно роди підмог і потрібні до того фонди а також пояснив одвітні обовязки членів і унормував висоту членьских користий.

Після того реґуляміну „о хісновaню з підмог Товариства“, який в друкованих примірниках розіслано по округах, ті підмоги ділять ся на хвилеві і постійні; до перших належать звичайні підмоги (беззворотні і безпроцентові звороти), про які є бесїда в §§. 53. і 54. статуту, а також датки похоронні і посаги, до других же належать пенсиї емеритальні, вдовичі і сиріткі.

5. Звичайні хвилеві підмоги, які стане Товариство роздїлювати вже по році свого істновання, се є від вересня 1906 р., буде давати ся лиш тим членам звичайним, котрі дїйсно находять ся в якійнебудь тяжкій і наглій потребі, або котрих постигла яка матеріяльна страта чи кривда в службових відносинах. На ту цїль творить реґулямін окремий фонд підмоговий, до якого відділює четвертину всїх вкладок членів звичайних, то є по 300 К річно від кождого члена звичайного.

6. Датки похоронні і пенсиї признає реґулямін всїм членам звичайним а також всїм до участи в фондї похороннім і пенсийнім принятим членам надзвичайним, се є членам родин всїх членів, яких до сих фондів належнто зголошено і за яких правильно плачено приписані вкладки.

До фонду похоронного відділює реґулямін 10% всїх вкладок членів звичайних, то є по 1·20 К, а до фонду пенсийного 35% тих вкладок, то є по 4·20 К річно від кождого члена звичайного.

[Решту, (то є 30%) всїх вкладок членів звичайних відділює реґулямін до т. зв. фонду загального диспозицийного і адміністрацийного, призначеного на всї прочі задачі і потреби Товариства (§. 53. статуту).]

7. Члени надзвичайні (гл. уст. 6) можуть бути приняті лиш до участи в фондї похороннім і пенсийнім а також в фондї посаговім, утворенім з окремих вкладок (до участи в хвилевих підмогах не могуть бути допущені, позаяк лиш з вкладок членів звичайних іде частина до фонду підмогового, тому отже з фонду підмогового можуть лиш члени звичайні хіснувати).

Оплати за членів надзвичайних, то є т. зв. вкладки надзвичайні до фонду похоронного і пенсийного, виносять як раз тілько, по кілько до тих фондів припадає з вкладок членів звичайних то є тзв. вкладок звичайних (12 К річно); отже сто (гл. уст. 6) по 1·20 К річно до фонду похоронного, а по 4·20 К річно до фонду пенсийного; оплати до фонду посагового установлено на 1·20 К річно.

8. Основні квоти користий членьских означив Загальний Збір по 100 К з фонду похоронного, 20 К з фонду посагового а 48 К річно з фонду пенсийного.

В засаді слїдує виплата тих підмог вже по пятилїтнім належаню члена до Товариства, а крім того передвиджує реґулямін многі случаї, в яких Загальний Збір може при хосенних фінансових відносинах Товариства позволити на удїлюване підмог похоронних і пенсийних під дуже корисними для членів услівями також скорше як по пятьох лїтах, але не скорше як по 1 році належання до Товариства. Се очевидно може стати ся тодї, коли зголосить ся велике число членів і коли будуть численно і правильно впливати вкладки, як звичайні (се є 12-корононі річні вкладки членів звичайних) так і надзвичайні (се є вкладки членів надзвичайних і добровільні підвисшені вкладки членів звачайних).

Особливо фонд посаговий, який — як сказано — опирає ся лиш на окремих вкладках (по 1·20 К річно), буде зависїти від числа зголошень, бо доперва більше число таких вкладок сотворить такий сильний фонд, який зможе дати запоручені Загальним Збором користи, се є по 20 К посагу за кожду вкладку по 1·20 К вношену через 15 лїт з оглядом лиш до скорійшої смерти батька чи матери або опікуна дитини. Коли отже зголосить ся відповідне число членів, що здекларують відповідне число вкладок по 1·20 К річно [пр. по 10 вкладок, то значить, що за 12 К (10$\times$1·20 К) річно бажають осягнути посаг в сумі 200 К (то є 10$\times$20 К)], тодї на основі реґуляміну ухвалено 20 першим Загальним Збором ввійде сей фонд в житє і подасть нові вигоди і користи з „Взаїмної помочи“.

То само дасть ся сказати і о фондї похороннім та пенсийнім, бо і тут через довільне вплачуване до одного і другого фонду місто одної обовязкової вкладки (як наведено точно в уст. 6. і 7.) більшого числа вкладок (пр. 2, 3, 5, 10...$\times$1·20 К до фонду похоронного, або 2, 3, 5, 10...$\times$4·20 К до фонду пенсийного) може кождий після постанов першого Загального Збору придбати собі більші користи і вигоди.

9. З наведеного в уступах 6., 7. і 8. виходить ось таке:

Позаяк користи членьскі з фонду похоронного, посагового і пенсийного признав загальний збір всїм членам (звичайним і надзвичайним) одвітно до скількости вкладок вношених до сих фондів, тому кождий член може свої користи з тих фондів подвоїти, потроїти і т. д. довільно підвисшити. В тій цїли мають однак члени в пору здеклярувати довільну скількість вкладок надзвичайних по 1·20 Кор. річно до фонду похоронного і по 1·20 К. річно до фонду посагового а по 4·20 К. річно до фонду пенсийного. Потрібних до того формулярів, декларацияй достарчить на кожде бажане Дирекция і кождий Видїл окружний „Взаїмної помочи“.

Се право признане також в повній мірі членам надзвичайним, в нїчім не обмежує прав членів звичайних, які за 55 проц. своїх вкладок звичайних (то є по 6·60 К. річно) мають виключно для себе застережені хвилеві підмоги, правну охорону, стипендиї і підмоги наукові та доповняючі курси та взагалї всї прочі добродїйства „Взаїмної помочи“; навпаки се розширене прав на членів надзвичайних і хосенне також для членів звичайних, з одного боку тому, що тими членами надзвичайними є члени їх власних родин, а з другого боку тому, що через то розширене прав на ширші круги, товариство буде мати більше членів, ніж є взагалї Русинів учителїв та учительок в Галичинї і Буковинї, отже тим способом ті самостійні специяльні фонди „Взаїмної помочи“ будуть на хосен одних і других членів значно зростати а в слїд за тим випаде дешевша їх адміністрация і тим певнїйше буде можне осягнути з них для всїх членів користи в повній висоті означеній реґуляміном.

„Взаїмна поміч“ числила при введеню еї в житє вже близько 700 здекларованих членів звичайних, кільканадцять членів спомагаючих і кільканацять членів добродїїв. То вже є сила, на яку може сьміло оперти ся весь загал руского учительства. Коли той весь загал приступить до „Взаїмної помочи“ а всї члени родин учительских стануть учасниками специяльних фондів Товариства, коли отже „Взаїмна поміч“ буде мати разом хоть кілька тисяч (дав би Бог хоть з 10.000) членів звичайних і надзвичайних, тодї се Товариство стане скалою, якої „врата адова не одолїють“.

10. В відділах окружних „Взаїмної помочи“, які Рада надзираюча творить в кождім шкільнім окрузї Галичини і Буковини, де вже має найменьше 10 членів звичайних Товариства, найдуть бідніші одиниці дуже скору поміч в наглих потребах; там все руске учительство Галичини і Буковини може як найчастїйше і як найобширнїйше нараджувати ся про свої потреби і свої збірні бажаня предкладати центральній управі Товариства, яка тим певнїйше і скорше зможе всїх вдоволити, чим більше буде членів „Взаїмної помочи“.

Дирекция учительскої „Взаїмної помочи“ взиває всїх тих своїх зголошених членів, що доси ще не понадсилали своїх декларацияй на членів звичайних (на розісланих зі статутом формулярах А.), щоби ті декларациї чим скорше поприсилали, бо без них годї позаказдати основні книги і завести раціонально цїле дїловодство, а хто ще статуту і формуляра декларациї не дістав, нехай сейчас упімне ся карткою о ті друки у Дирекциї.

Тих же видніших членів „Взаїмної помочи“, що ще перед заснованем ширили по провінциї ідеї Товариства, просить і взиває Дирекция, щоби вплинули на своїх хитких товаришів окружних та заохотили всїх до хіснованя з добродійств „Взаїмної помочи“.

Тепер вже нема чого боятись ся ніяких перепон та ворогів, що доси переслїдували руских учителїв, бо учительска „Взаїмна поміч“ стала на кріпких основах і вже тепер має силу і можність стати в обороні своїх членів, а небавом (від вересня 1906 р.) розпічне також удїлювати грошеві підмоги потребуючим помочи.

Всї рускі учителї і учительки, горнїть ся враз з цїлими своїми родинами до учительскої „Взаїмної помочи“!

Всяких информаций удїляє і на бажане розсилає статути і формулярі деклярацияй Дирекция Товариства „Взаїмна поміч галицких і буковиньских учителїв і учительок“ у Львові, при ул. Сикстускій ч. 47.

Політичний перегляд.

По мирі. Ратифікация і оголошене російско-японьского трактату мирового слїдує — як довідує ся з Токіо Journal — дня 7. жовтня. Уходить за річ певну, що виміна ратифікаций договору відбуде ся в Білім Домі в Вашінґтонї для пошанованя президента Рузвельта. Нових вісток про розрухи в Японії не має. Поголоска ненаєчеб розярена товпа вимордувала в Токіо родину ґр. Комури показала ся такою самою дневникарскою качкою, як те, що ґр. Комура поповнив на собі гаракірі. Лїкарі сконстатували у него жовчеві каміні і вже не далекий час, коли ґр. Комура зможе встати з ліжка і повернути до вітчини, якій зробив безперечно велику прислугу.—Вітте уже причалив до французких берегів і поза відвидинами у през. Любета і през. мін. Рувієра не забуває про головну свою задачу: добути гроший для Росиї. В тій справі конферував вже із президентом „Credit Lyonnais“, а зробить се ще із шефами фірм Ротшільда і Ґоттінґера. Крім сего зустріне ся із представителем берлїньскої фірми Мендельзона, бо Вітте задумує оперти будучі російскі пожички на з'єдиненю капіталів французких і нїмецких. Не стоїть також поза межами можливости пожичка анґлійска, яку обернулаб Росия на відбудоване своєї фльоти і то по анґлїйских фабриках. Пробуваючи в Парижи, не залишив Вітте сказати де що і про заграничну політику Росиї. В розмові із редактором „Temps“ заявив ось що: „Я думаю, що в наслїдок заключеня мира в Портсмавт політичне положене Росиї загалом не змінило ся. Ви кажете, що у Франциї набрали враженя про російско-нїмецке зближене. Зовсїм природно, таке зближене істнує. Цїсар Вільгельм відносив ся супроти Росиї підчас цїлої війни більш чим корректно. При тїй нагоді виказав він своє стремлїне не приспорювати нам нїяких клопотів, а по можности не допускати їх до нас, о скільконсе від него залежало. Коли хто в прикрій ситуациї, тодї він за добре поведене супроти себе незвичайно вдячний. Таке було із нами. За те — се мушу отверто сказати — становище одної частини французскої преси, триваюче вже 18 місяців доймило нас прикро, передовсїм по француско-російских манїфестациях, які уряджувано тогід при першій лїпшій нагоді. Помимо того — се повторюю, в сути француско-російских взаємин не послїдувала нїяка переміна; скажу, що навіть симпатиї не зменьшили ся, тільки припускаю, що зросили російско-нїмецкі симпатиї. Коли із двох величин одна зростає, а друга остає без зміни, то се вражає так, що послїдна меньшає. На дїлї-ж воно инакше. Отсе порівнане нехай вияснить мій погляд на викликане враженє. Франко-російский аліянс відповідає інтересам обох народів; в нїм нїчого не змінило ся і не сьміє нїчо змінюватись. Се моя щира думка“. Російским правительственним кругам очевидно не до смаку різке становище радикальної французскої преси супроти варварств північного медведя.

Побіда Вітебоїв. Бунту в полуднєвій Африцї, який підняли муриньскі племена проти нїмецких

культуртреґерів не здавлено ще й до нинїшної днини. Минулої середи племя Вітебоїв навіть нанесло значну поражку нїмецким війскам. Коли ґен. Трота гонив за Вітебоями, вспів один значний їх відділ обійти нїмецку головну армію і напасти на неї із заду. Задну сторожу вирізано до ноги, також погиб єї командант. Вітебої здобули 1000 волів, і 122 вози, із яких більша частина була наладована амунїциєю.

Підмінована Турция. Від часу послїдного атентату на султана панує в урядових кругах велике занепокоєнє, яке збільшило ще й відкритє складів бомб і динаміту в Смирнї. Оттакий потаємний арсенал оружʼя найдено в послїдне в Таксім, найзначнїйшій части міста Перасу у Вірменина Манука. Його підозрівала полїция вже здавна о приналежність до революцийного вірменьского руху і перед двома перевела у него строгу ревізию, яка викрила в керници приналежній до його хати 23 порожні бомби, 22 фляшки квасу пікрінового і багато иньшого материялу вибухового, а також 100 пакетів вірменьскої революцийної лїтератури. Манука арештовано. — Султаньскі власти віднеслись до малоазийских урядів, щоб зміцнили догляд над Вірменами супроти яких введено острі обмеженя пашпортові, через що значно терпить торговля.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 23. вересня 1905.

Статус учителїв на рік 1906 обіймати ме 717 в II. катеґорії а 64 в III. катеґорії платнї. Отже підвисшеня платнї від нового року дізнають учителї й учительки, що названі в сегорічнім статусї під числами 218—245, відтак під числами 435—486 і підучител-ї (-ьки) названі під числами 29—40. Наперед би більше!

Про шкільні павшалії, їх стягане і виплату податковими урядами від 1 січня 1906 видала краєва рада шкільна в порозуміню з краєвим видїлом розпорядок, як має ся виконувати змінений §. 43 закона з 30 січня 1873 р. Таким способом упорядковано на остаток кириню, яка на шкоду учительства і шкільництва тягнула ся повних 32 роки! Головна заслуга в тім руских послів, а іменно др. Стоцкого, що безперестанно заступали ся за сим слушним жаданем руского учительства, з чого тепер користати ме шкільництво й учительство цїлого краю.

„Товариство нїмецких учителїв народних“ рішили оснувати нїмецкі учителї народні на нарадї, яка відбула ся д. 17 см. в „Deutsches Haus“ на запрошенє уч. Хр. Міллера, а в якій брали удїл також професори др Шаріцер, Вольф і ред. Buk. Nachr. М. Савка. Пос. Відман оправдав свою неприсутність. Із сего видно, що єго о неї прошено. Отже нїмецкі учителї нараджують ся про свої справи із не-учителями, колиж те саме роблять рускі учителї, то зараз робить ся крик, що они йдуть під команду прим. дра Стоцкого. Цїкаво й те, що вістки про зовсїм зрозумілу орґанїзацию нїм. учителїв нїхто не принимає із заїлим криком про „сепаратизм“ і зраду учительских інтересів, як се робили таки культуртреґерскі і грошолупівскі махери, тодї як руске учительство переводило свою орґанїзацию, набравши достаточно переконаня, на чию службу вели їх всїлякі негідні „інтернаціональні“ крикуни.

Державна полїция розпічне свою дїяльність в Чернівцях д. 1 січня. Директором полїциї стане надкомісар правит. Люнц, який взяв тепер відпустку, щоби обзнакомитись із орґанїзациєю державної полїциї в Кракові і Віднї. Аґенди надком. Люнца в краєвім прав. обняв ком. др. Прокопович.

На сторожинецких погорільців. Цїсар жертвував на сторожинецких погорільців 2000 К. із власної шкатули, крім сего наспіло на руки сторожинецкого бурмістра, д-ра Каца від поодиноких жертвуючих разом 4693 К., а також збірка посла Н. Василька в сумі 3201 Корон.

Страйк електричних робітників. В Берлїнї застрайкувало 11 тисяч робітників, занятих при тамошних електричних варстатах.

Голод в Росиї. Доходженя заряджені московским земством виявили, що в самій московскій ґубернії панує голод в 138 повітах. На влекшене долї голодуючих треба бодай 350 мілїонів рублїв.

Мир тлїнним останкам людским! Із Кіцманя доносять нам: Се лежить вже мабуть в самій людскій природї, щоби відносити ся до мерців і гробів з певною пошаною і піетизмом. Тим робить се дуже немиле вражінє, коли видить ся, як прм. на якімсь старім цвинтари бавлять ся дїти людскими черепами. — Отсе довело ся менї бачити на старім цвинтари в Кіцмани, де тепер... копають люди глину! Се прямо дикість — розкидати людскі кости з гробів по землї, де вони лежать цїлими тижнями, заки не порозтягають їх дїти та голодні собаки. — На сей нелад повинен заряд громадский звернути свою увагу. — *(К.)*

Полїцай — злишний чоловік! Чернигівский ґубернатор предложив селянам, щоб вони полїцейских стражників заосмотрили кіньми за громадскі гроші. На те постановили селяни із Галнаніївки, як доносить „Син Атечества“, ось що: „Як стражник хоче мати коня, то нехай купить собі його із своєї платнї, бо ми вважаємо річию непотрібною не лиш видавати стражникови коня, але і він сам є для нас службова особа — зовсїм злишна, на що й підписуємо ся!“ Такі ухвали переведено також і по иньших громадах, а козаки й селяни із села Собачева рішили таке: „В присутности нашого сїльского старости Лукияна Герасименка чули предложенє про достарченє коня для стражника, та ми, побалакавши між собою, рішили, що стражник є для нас злишною людиною в суспільности“.

Самоубійства. Д. 21 см. вечером найшли дїти, які бавили ся на тзв. Гарбузовій горі повислого на ялици зарібника П. Касприка. Насціла полїцийна комісия сконстатувала тільки смерть. При денатї найдено метрику, абшит війсковий і книжку службову, із яких виходить, що він родив ся 1847 р. в Козлові коло Бережан. Гроший при висїльнику не найдено й сотика, з чого виходить, що 58 лїтний зарібник відобрав собі житє із нужди. — В Онутї повісив ся д. 15 см. господар Іван Сороцкий; самоубійство поповнив в приступі божевілля, якого напади лучали ся у него дуже часто.

Лїсні пожежі. Д. 11 см. заняли ся лїси релїґійного фонду в Колобу Рід. Огонь, який задавлено аж по двох добах, знївечив 6 гектарів молоднику і около 300 старих дерев. В два дни пізнїйше заняв ся лїс рел. фонду в Калинівцях, при чім згоріло 8 гектарів молодника і поверх 300 старих дерев.

Оповістки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Краєвий президент, др О, Бляйлебен виїхав до Кімполюнґа. — Митрополит В. Репта виїхав до Відня, щоб брати удїл в засїданях ради державної. — Унїв. проф. др. Оттокар Тумлїж виїхав з Чернівців до Інсбруку, де обніме унїв. катедру.

Старшого директора буков. почт і телеґрафів риц. Поша стрінуло велике відзначенє в видї іменованя сов. двору. Дир. Пош за час свого десятилїтного побуту на Буковинї причинив ся дуже богато до розгалуженя сїти почтової, телеґрафічної й телефонїчної на Буковинї, за що йому належить ся справдїшна дяка. Бажалиб ми тільки ще, щоб начальник сеї так важної під культурним зглядом институциї довів підчинений персонал до знаня й пошани краєвих мов, без чого належна обслуга публики прямо не можлива.

Новий член ради шк. краєвої. Цїсар іменував президента жидівскої віроісп. громади, посла до сойму і ради державної, дра Бена Штравхера членом Ради шк. кр. до кінця єї функцийного періоду.

Із кругів нотарияльних. Нотар Николай Дрогомирецкий повернув із урльопу і обняв веденє своєї нот. канцелярії в Чернівцях.

Із кругів скарбових. Скарбовому комісареви адміністрациї податкової в Чернівцях, дру Гелїйосови Кобилянському поручено веденє податкового реферату при заставнецкім старостві, яке входить в житє із д. 1 жовтня. — Практиканти податкові Кароль Зибачиньскй, Фроім Зоммер і цертифікований підофіцер Товія Леґель зробили іспит вимаганий в урядах податкових перед екзамінаторами тут. дирекциї скарбової.

Відзначенє. Краєвий президент признав дир. тутешної I. цк. ґімназиї, прав. сов. Генрихови Кляйзерови почесний медаль за 40-лїтну вірну службу.

Перенесеня в стан супочинку. Краєва рада шкільна перенесла на засїданю із дня 15. с. м. надуч. Костя Шербановского в сталий стан супочинку, а сталу учит. в Раранчу, Катерину Костецку на єї власну просьбу в часовий стан супочинку.

Із шкіл середних. Суплентом іменувала кр. рада шк. А. Клюґа, Т. Брайлеана і Й. Зільбербуша для II. ґімн. в Чернівцях, а Н. Альперна для філії I. ґімн., Г. Ляста для ґімназиї в Серетї, а Т. Берґавана і I. Лїпбурґера для висшої школи реальної в Чернівцях.

Торжественне отворене січового коша в Багнї, вижницкого повіту, відбуде ся в недїлю дня 1. жовтня с. р. о год. 1 в полудне на громадскій толоцї „Камінна“ коло школи із отсим порядком дневним: 1. Отворенє зборів. 2. Вибір кошового батька і матери. 3. Поясненє статутів. 4. Вибір старшини і ухваленє членьских вкладок. 5. Зложенє приречень і роздача відзнак. 6. Переданє хорунжому прапора. 7. Привітні промови. 8. Вільні внесеня і закінченє. Подаючи се до загальної відомости, запрошуємо нашу інтелїґенцию і сестри „Січи“ на отворенє нашого товариства. В разї непогоди відбуде ся отворенє в слїдуючу недїлю, дня 8. жовтня. — За тимчасову старшину: *Дмитро Пердейчук*, начальник громади.

Позір! В недїлю, дня 8. жовтня 1905 о 12, годинї в полудне відбудуть ся на толоцї коло церкви під голим небом, а в разї непогоди в шкільнім будинку перші загальні збори „Січи“ в Южинци (повіт Кіцманецкий) із таким дневним порядком: 1. Отворенє зборів. 2. Вибір січового батька і матки. 3. Поясненє статутів. 4. Вибір старшини. 5. Ухвала членьских вкладок. 6. Зложенє приречень і роздача лент. 7. Вільні внесеня. Отсим запрошуємо доохрестну інтелїґенцию і сестри „Січи“ прийти (далекі „Січи“ хоть прислати своїх відпоручників) на збори, щоби збудити в сїм селї людий до лїпшого житя. За тимчасову старшину: *Іван Тотоєскул*, кошовий. *Іван Семерґа*, осавул.

Посмертні вісти.

В Штокгольмі помер передвчера в 71 роцї житя Адольф Гедін, один із найстарших парляментаристів і публїцистів Швециї. Чистота характеру і свободолюбність, що добули покійному величезну симпатию і пошану між земляками, спонукали А. Гедіна підняти своє слово і в оборонї нашого народу м. и. в статї, поміщеній в штокгольмскім „Aftonbladet“ п. з. „Народ, що не хоче марно загибати“. Пок. А. Гедін був саме тим, хто спонукав редакцию „Ruthenische Revue“ уладити анкету в справі україньскій. Земля пером незабутному, далекому приятелеви нашого поневоленого народа! В. є. п.

Гумористичний кутик.

Байка. Був раз вільнодумець Ончул, що не гнув спини перед дїдичами і не забігав попівскої ласки... *(ос.)*

Оправданє. *Судия* (до обжалуваного): Ви назвали позиваючого кілька разів свиньским путом і волом! *Мужик:* Так, проше сьвітлого сендзї, бо він приглухкуватий.

Зрозуміле бажанє. *Термінатор* (дивлячись на те, як слимак втягає свої ріжки) ох, колиб і я міг так втягати свої вуха! *M. Bl.*

Із штуки і лїтератури.

Концерт „Музичного кружка львівскої Академічної Громади“ в Серетї. Минуло вже 4 дни, як саля серетского урядничого касина гомонїла чарівними звуками мельодийної руской піснї, а серетска публика все ще не може забути милих вражінь, винесених із концерту славного „Музичного кружка товариства Академічна Громада“. А що той концерт і гостина львівских руских академиків в Серетї ще сегодня творять у нас новість дня, то я спішу подїлити ся нею із ширшою рускою публикою. Що до програми названого концерту, то входили в неї найновійші рускі композициї, квартети і дуети незнані ще до сегодня на Буковинї, дальше сольо скрипкове, як також сольо фортепянове. Виконати сю програму удало ся аранжерам знаменито, і в похвалу сьпіваків і дириґента п. Смолиньского най буде сказано, що лїпше вишколеного хору годї здибати. Найлїпше удало ся хорови виконати надзвичайно трудну композицию Лисенка „Гус“, за що сьпіваків нагородила публика одушевленими окликами і неумовкаючими оплесками. Із хорових голосів особливо відзначували ся сильні і дзвінкі тенори пп. Тишковского, Михалинича і Любинецкого, як не меньше баритон п. Яримовича. Прекрасно удав ся пп. Лисикевичу і Чайковскому дует „Як весонька вже на гори йде“, при чім особливо припав до вподоби публицї „лїричний“ тенор п. Лисекевича, голосок вправдї не сильний, но надзвичайно милозвучний. Не можу не згадати тут і про лаври, здобуті паном Шухевичем як фортепяновим сольом, так і акомпаніяментом до скрипки і дуету. Пальму вечера взяв одначе скрипач п. Омелян Садовский, відогравши з розмахом правдивого артиста трудне скрипкове сольо „Тропак“. Ще більше подивляла публика, межи котрою було кілька правдивих знатоків, скрипочну гру п. Садовского, коли довідала ся, що п. Садовский самоук, який до тепер не видав і крейцара на учителїв музики, а ґрає на інструментї за 14 корон. Справдї було-б дивно, як би п. Садовский при своїм надзвичайнім музикальнім талантї і при поставній внїшности не постарав ся попасти в консерваторию! Невже „сталий хлїб“ ґімназияльного учителя принаднїйший? — По концертї, який скінчив ся о 11 годинї, слїдували танцї, що тривали майже до білої днини. Тут наші концертанти доказали, що они знають не лишень музикою захоплювати серця але й своєю чемностию і елеґантностию, яка відріжняє їх так різко від буковиньских, особливо не-руских студентів. — Серет, дня 18. IX. *Др. К. Могильницкий.*

Іван Франко. **Мойсей.** Поема. Львів, 1905. Накладом автора. З друкарнї Наукового товариства імени Шевченка під зарядом К. Беднарского. Ст. 102 — 2 вел. 8-ки. Цїна брош. примірника 1 К. 50 сот. Замовляти мож в книгарни Наук. тов. ім. Шевченка у Львові, Театральна 1.

Богдан Лепкий. **З глубини души.** Вибір поезий. Львів, 1905. Накладом Михайла Петрицького. Друкарня Удїлова, Львів. Ст. 192—8-ки. Цїна 2 К 40 сот.

Забави і гри рухові. Часть II. (Вісїмнайцять гор мячевих). Зладив *І. Боберский*, учитель руханки. У Львові, 1905. товариства Сокіл. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевч. ст. 29+3 — 8-ки. Цїна ?. Перша часть „Забав і гор рухових“ обнимала забави та гри бігові без приладів, ся знов друга вчить вісїмнайцять найкрасших гор, при яких вживає ся мяча. Видавництво се стати може в неаби якій прислузї учительству при веденю забав шкільної молодїжи, а рішучо повинно бути в бібліотецї кождої „Січи“.

О лїченю домашних зьвірят. Написав В. Федорович, цк. повітовий ветеринар. Друге доповнене виданє. (Видавництва товариства „Просьвіти“ Ч. 301.) Коштом і заходом Тов. „Просьвіти“, у Львові, 1905. З друк. Наук. тов. ім. Шевч. Ст. 107+3 —16-ки. Цїна 50 сот.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

ВП. К. Г-о в. К. Просимо прислати, тільки безсторонно.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

58 (2—6) н.

Я, Анна Чіляк

58 (5—12)

завдячую власному винаходови помади, через котрої уживанє зріст мого волося дійшов до 185 см. довготи. Се є одиноке средство проти випаданя волося, скріпляє і приспішає его зріст, віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні вуси і бороду, запобігає передчасному лисеню і сивіню, взагалї чудотворна ся помада вертає волосям так на голові як на бороді натуральну полискуючу барву. Ділає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців.

Ціна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цїлий сьвіт

за попереднім надісланем гроший, або за посліплатою. Найліпше замавляти просто з фабрики:

Анна Чіляк

Віденъ

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: **Шмід і Фонтін.**

Треба зараз

авториз. цив. ґеометра

78 (5—5)

для поміру ліса а також паньского маєтку середної величини. — Відомість у адвоката Др. Т. Галїпа, Чернівцї, Божнича ул. (Tempelg.) 8.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради",

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол

25.000 Корон

виплатить фірма **Georg Schicht, Aussig** кождому, хто докаже що єї мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)

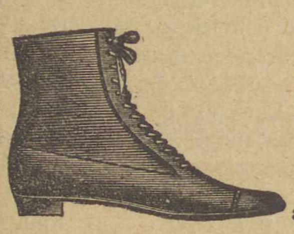
є найліпше, найвидатнїйше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

68 (7—26)

При закупнї прошу уважати аби кождий кавалок мила був заосмотрений в напись „ШІХТ“ і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

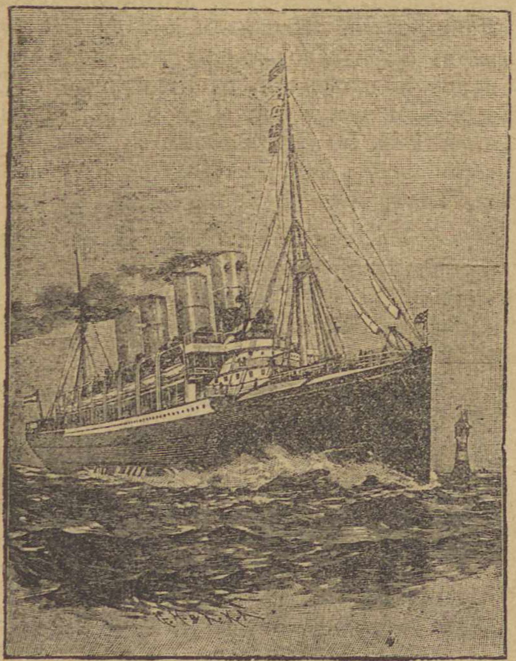
ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

5 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзеньских.

До

Америки і Канади

перевозить найдешевше і вигідно

Лінія Кунарда

заступництво для Галичини

Йосиф Айле

у Львові, ул. Браєрівска 6.

63 (9—20)

КРАСНЕ, ДОБРЕ і ДЕШЕВЕ.

Красне, добре і дешеве.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“

51 (11—?)

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кождого сезону **Новости** **конфекциї для пань панночок і панів.** НОВОСТИ: **в жакетах ковнїрах і плащах з найліпших штофів віденьских і берлиньских.**

Маґазин одягів дамских і мужеских

Чернівцї

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“

(в льокалю Якова Ґольда)

ВСЇЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ

виготовляють ся сейчас.

Одяги для панів хлопців і дїтий. **Загортки, ульстри і шляфроки.** Футра звичайні і до подорожи і всїлякі в сю галузь входячі артикули з первоpядних фабрик.

Красне, добре і дешеве.

КРАСНЕ, ДОБРЕ і ДЕШЕВЕ.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Поручає на сезон осінний ріжні артикули в найбільшим виборі.

Капелюхи. Для панів, хлопців і дїтий з фільцу Loden-у, чорні і в ріжних модних фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірної фабрики I. Heinz. Ita Віденъ і Josef Pichler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і ріжних иньших фабрикатів. — Цилїндри і кляки в найновійших фасонах.

Товари обувяні. Склад Ґоудиярскої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнїйшої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksealf, Glacé, лякерів чорних і в иньших красках, для пань, панів, дївчат хлопців і дїтий. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики. Склад славних амер. черевиків з Hathaway, Soule & Harington Boston.

Краватки. Найбільший вибір тукраєвих і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dersins і найліпші „Genres“.

Мужеске білє. Найліпшої якости і в модних барвах, анґлїйскі зефіри, піки полотняне і з шіфону. Ковнярики і маншети найновійшою фасону, хусточки до носа.

Рукавички. Наймоднїйші з тукраєвих як і заграничних шовків, фулярові, рукавички нитяні і з найліпшої ирхи.

Шапки. Для пань, дївчат, дїтий ріжного рода в модних красках.

Білє. Для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки сїткові калїсони системи Д-ра Лямана Єґера і всякі полібні товари.

Конфекция дїточа наймоднїйшого рода.

Артикули до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарія, міхи, пледи порохівники, ремені, парасолї, етуї, мішки на білє, коші на наченє найновійші портмонетки для пань і панів, коци до подорожи і повозів і т. д.

Артикули шпортові. Lawn tennis, склад ракет і куль Сляценґера з Льондону, Тонеда з Відня. Всїлякі прибори і униформи до тої гри. — Білє для туристів.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає: Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.